

ALGEMENE POLITIEKE
BESCHOUWINGEN 2002

Maxime Verhagen

Herstel van vertrouwen, een kwestie van aanpakken! De knelpunten in de samenleving op het gebied van zorg, veiligheid, onderwijs, integratie en de uitdagingen van morgen, de vergrijzing vragen inderdaad om aanpak. Vragen om het nemen van verantwoordelijkheid en het geven van vertrouwen. Problemen moeten bij de naam genoemd worden en samen worden opgelost. Dat vraagt om een sterke sociale cohesie waarin sprake is van wederzijds respect. Waarin mensen tijd en belangstelling hebben voor elkaar en niet gedwongen moeten af haken. Dat vraagt om het naleven van waarden en normen. Maar dan is het wel nodig te weten wat onze waarden en normen zijn en daar voor uit durven te komen. Uitdagingen waar dit kabinet voor staat. Maar niet alleen het kabinet. Het zijn uitdagingen voor de hele Nederlandse samenleving. Voor organisaties, verenigingen, verbanden en individuen. Alleen wanneer iedereen zich er van bewust is dat hij of zij verantwoordelijkheid moet nemen om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijk problemen kunnen die daadwerkelijk worden opgelost. Pas dan ontstaat een samenleving waarin ook samen wordt geleefd. Dat gebeurt niet vanzelf, dat vraagt om inzet, bijdragen en keuzes.

Dat gebeurt ook niet van vandaag op morgen, daarom moeten we kiezen voor de toekomst, want morgen is zo voorbij.

Het kabinet toont keuzes te durven maken. Ook wanneer het resultaat niet morgen, maar in de toekomst wordt bereikt.

Als we kijken naar de uitdagingen en de huidige economische situatie is het een knappe prestatie van het kabinet dat ze erin geslaagd is ons een pakket te presenteren waarbij aflossing van de staatsschuld gerealiseerd kan worden gecombineerd met extra geld voor onderwijs, veiligheid en zorg.

Het kabinet kiest ook voor een nieuwe aanpak. Daar past bij dat het debat wordt opengebroken en nieuwe ideeën gelanceerd worden. Bij sommige plannen die door de individuele ministers gelanceerd werden heb ik de afgelopen tijd geglimlacht bij andere mijn wenkbrauwen gefronst. Dat past ook bij een open debat, maar ik ga ervan uit dat vanaf deze week het kabinet eensgezind aan het werk gaat op basis van de voorstellen die wij deze week accorderen.

Economische situatie

Het nieuw aangetreden kabinet heeft het economische tij vooralsnog niet mee. De economische groei nam in de afgelopen tijd sterk af. Wij mogen elkaar natuurlijk geen recessie aanpraten maar de verwachtingen voor dit en volgend jaar moeten wel serieus worden genomen. Een lage economische groei, hoge inflatie en dito looneisen en een toenemende werkloosheid.

Deze ontwikkelingen schetsen een economische situatie die beduidend minder is dan in de afgelopen 8 jaar. En we wennen nu eenmaal sneller aan meevallers dan aan tegenvallers.

Nu wreekt zich dat in de vorige kabinetten veel geld is besteed aan algemene lastenverlichting en te weinig aandacht is besteed aan het terugdringen van de schuld. Hierdoor is de rente meevaller – waaruit intensiveringen waren betaald – kleiner en zijn aanvullende bezuinigen noodzakelijk gebleken.

We zullen moeten leren leven met het feit dat het wel eens wat minder is dan waaraan we gewend zijn geraakt en waarop we hadden gerekend.

Schuld en Saldo

Ondanks de moeilijke economische situatie kiest het kabinet ervoor vast te houden aan het uitgangspunt om binnen een generatie de staatsschuld af te lossen. De CDA fractie ondersteunt deze lijn en wij zijn ons er van bewust dat dit om keuzes vraagt, met uitkomsten die wij in sommige gevallen ook liever anders hadden gezien. Maar wij mogen onze ogen niet sluiten voor de huidige economische situatie en met het oog op de naderende vergrijzing mogen wij geen ongedekte cheque bij onze kinderen en kleinkinderen op het bord leggen.

Om het aflossen van de staatsschuld binnen een generatie mogelijk te maken is een positief EMU-saldo van minimaal 0,6% BBP in 2006 noodzakelijk. Daarmee wordt de speelruimte voor volgend jaar beperkt.

Een aanvullend pakket van bezuinigingen en lastenverzwaring is voor volgend jaar noodzakelijk en iedere verandering binnen de begroting zal binnen het kader moeten worden gedekt. Wij gaan er dan ook vanuit dat het voltallige kabinet achter het volledige begrotingsbeleid staat, dat is immers het motorblok. En liefhebbers van auto's weten dat je een motor niet oneindig op kunt voeren omdat er dan ontploffingsgevaar dreigt.

Loonmatiging en Concurrentiepositie

De Nederlandse economie herstelt zich minder sterk dan in de rest van de wereld, een groei die fors lager is dan in de VS en in de rest van de EU. Terwijl onze inflatie boven de internationale ontwikkeling ligt .

Onze concurrentiepositie verslechtert in de jaren 2001-2003 met maar liefst 11,5%. Dit mede als gevolg van de veel hoger loonkosten ten opzichte van het buitenland.

Desondanks werden er eergisteren onverantwoord hoge looneisen gesteld. Te hoge looneisen kosten gewoon banen. Met een slechter wordende concurrentiepositie en een oplopende werkloosheid zullen alle partijen hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

Als er straks een half miljoen werklozen zijn is het te laat. Het is bittere noodzaak dat er een nieuw akkoord van Wassenaar komt.

De tijd van kennismaken en elkaar de zwarte Piet toe schuiven is voorbij.

Het is mooi dat men het eens is over de economische analyse, maar nu is het zaak dat werkgevers, werknemers en kabinet hun verantwoordelijkheid nemen en afspraken maken over loonmatiging. Dit vraagt van alle partijen verantwoordelijkheid en inzet.

Als we van de bonden vragen dat zij de looneisen matigen dan mogen we werkgevers aanspreken op prijsstijgingen door de euro - lang ontkent door de minister van financiën maar wel een feit – aanspreken op excessieve verrijking aan de top en vergroting van de arbeidsproductiviteit.

Dan mogen we van de overheid verwachten dat zij de loonstijging bij de overheid beperkt tot 2,5 %, de administratieve lasten en regels vermindert en het overleg serieus neemt. Dat betekent plannen geheel en helder communiceren en tijd en ruimte bieden voor meedenken, en niet zoals het ging bij de WAO en de verlofknip.

Het gaat om onze concurrentiepositie en om werkgelegenheid. Daar zal iedereen een bijdrage moeten leveren, ook aan de sfeer. En daarin passen geen uitspraken als ‘een bus die vol gas naar de afgrond rijdt’ en een ‘financiële gevangenis’.

In het overleg en het akkoord zullen ook andere onderwerpen aan de orde moeten komen zoals prijsstijgingen, lastenverlichting, levensloopbeleid, ziekteverzuim, de arbeidsmarkt en pensioenen.

Kan de voorwaardelijke lastenverlichting van 500 miljoen bij het Najaarsoverleg ook anders worden ingevuld?

En hoe kan het kabinet bijdragen aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit? Een extra impuls in onderzoek en deregulering kunnen hierin een rol spelen.

Innovatie is van groot belang. De CDA-fractie pleit er voor om de verdeling van middelen uit de begroting van EZ inzake het bevorderen van innovatiekracht en het ondernemingsklimaat tegen het licht te houden.

Er moet orde geschapen worden in de woud van subsidies en fondsen, waarmee EZ probeert te “sturen”.

Een drastische vereenvoudiging van deze regelingen is nodig, waarbij een versterking van de innovatiekracht, een verlaging van de administratieve lastendruk en een substantiële productiviteitsverhoging uitgangspunt dienen te zijn. De EZ-begroting biedt hierbij te weinig houvast. Over administratieve lastenverlichting gesproken. Weet u hoeveel kopieën een boer moet maken die officieel drie kippen wil vervoeren? 82. Regelgeving vanachter de Haagsche bureau's veel te ver doorgesloten.

Een ander zorgwekkend punt zijn de pensioenen. De premies stijgen – mede als gevolg van de hoge looneisen – terwijl de pensioenfondsen op tekorten af koersen. Is het geld wel verantwoord belegd? En welke toezichthoudende rol heeft de Pensioen en verzekeringskamer hier gespeeld?

Het ziekteverzuim ligt in de marktsector al jaren lager dan bij politie, zorg en onderwijs.

Het is goed te weten hoe dat komt, maar nog beter te weten wat er aan gedaan wordt.

In het Westfries Gasthuis in Hoorn en een basisschool in Rotterdam zijn verbluffend goede resultaten gehaald. Deze voorbeelden worden verspreid, op welk doel kan het kabinet worden afgerekend? Wanneer is het verzuim gelijk aan de marktsector?

Koopkracht

De ziekenfondspremie wordt – vooruitlopend op de stelselherziening in 2005 – nu reeds verhoogd. Daarmee wordt de concurrentie tussen verzekeraars en het kostenbewustzijn bij verzekerden verhoogd. Tevens wordt invulling gegeven aan de CDA-gedachte om de schotten tussen de fondsen te herstellen en de premies kostendekkend te maken. Verontrustend is dat in de Miljoenennota wordt opgemerkt dat door het naar voren halen van de premieverhoging in 2005 geen volledige compensatie meer nodig zou zijn.

Een deel wordt nu gecompenseerd door verhoging van de arbeidskorting, maar er blijft een gat van 500 miljoen euro. In het Strategisch Akkoord is een pakket lastenverlichting voor volledige compensatie opgenomen. Dit pakket moet blijven zoals het is.

Het voor het CDA zeer aangelegen punt van maximering van de zorgkosten en de daarbij behorende inkomensafhankelijke toeslag mag niet worden aangetast. Of had u een halvering van het afschaffen van de OZB in gedachten?

De koopkrachtplaatjes voor 2003 zijn voor iedereen slechter dan we gewend waren. Onder de huidige economische omstandigheden is dat te billijken als de pijn eerlijk verdeeld wordt en als daar betere zorg en ondewijs tegenover staat. In het Strategisch Akkoord is voor 2006 een positieve koopkracht berekend. Daarin speelt de zojuist genoemde compensatie een rol. Zijn de plaatjes voor 2006 nog steeds positief?

Wat tegen valt zijn de cijfers voor de gezinnen, negatiever met name als gevolg van de hogere ziektekosten en het afschaffen van het spaarloon. En ook dat betekent dat lastenverzwaring nu straks gecompenseerd moet worden door de zorgtoeslag.

Zorg

De Miljoenennota benadrukt dat het Strategisch Akkoord het recht op zorg definitief heeft verankerd. We hadden niet anders verwacht, zeker na het vragenuurtje twee weken geleden waarin minister Bomhoff overtuigend zijn aangekondigde "perestroika" verdedigde. Minister Bomhoff toont zich moedig om zijn lot te verbinden aan de wachtlijsten voor ernstig zieken.

Het aantal geneeskundige behandelingen dat nodig is (= de vraag) is dus voortaan bepalend.

Prestatie beloning spreekt ons aan.

In de toekomst dus geen chirurgen die in oktober al moeten stoppen met opereren omdat het geld op is. Wij zien met vreugde onze eerdere ideeën over een kanteling in de zorg, naar een vraaggestuurd systeem, terugkomen in deze Miljoenennota.

Iedere Nederlander heeft recht op zorg waarvan de kwaliteit en de bereikbaarheid door de overheid wordt gegarandeerd. De zorg moet uit het keurslijf van rigide aanbodbeheersing met overmatige regelgeving. Daar zijn drie dingen voor nodig: geld, betere en creatieve benutting van bestaande capaciteit en het terugdringen van bureaucratie en administratieve lasten.

Met het verhogen van het groeipercentage van 2,5 naar bijna 4% per jaar heeft de zorg meer ruimte gekregen, namelijk 6 miljard extra in 2006. Minister Bomhoff acht de kans op overschrijdingen nihil, dat is geruststellend.

Dat kan ook, mits de sector echte de ruimte wordt gegeven.

Het CDA wil overigens wel de verzekering dat het extra geld ook daadwerkelijk naar (verbetering van) zorg gaat; de artsen, verpleegkundigen en de patiënten.

Geld alleen is niet de oplossing, hoe nodig ook. Het gaat om een cultuuromslag.

Naast een financiële impuls is een creatieve impuls in de zorg hard nodig. Het CDA gaat daarbij uit van eigen verantwoordelijkheid en bottom-up. Laat artsen, ziekenhuizen en verpleeg- en verzorgingstehuizen zelf initiatieven ontplooiën om te komen tot betere benutting van de capaciteit. Het aanbrenge van prikkels waarbij extra productie zal worden beloond, moet een uitdaging zijn om te komen tot nieuwe initiatieven en grotere efficiency. Ziekenhuizen moeten meer vrijheid krijgen om vorm te geven aan de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid: ze moeten kunnen opereren als maatschappelijke ondernemingen, die het geld dat ze winnen met meer efficiency zelf kunnen inzetten voor meer en betere zorg. Daarmee wordt de capaciteit vergroot.

Wij missen iedere vorm van deregulering in 2003 en 2004. Voor efficiencywinst is 0 ingeboekt, Waarom? Ook voor 2003 en 2004 verwachten wij van minister Bomhoff concrete voorstellen voor minder regels in de zorg.

We hebben al vaak gevraagd en per motie bij minister Borst afgedwongen dat huisartsen niet onder de Mededingingswetgeving horen te vallen. Waarom kan dat niet op zeer korte termijn geregeld worden zodat de huisarts zijn tijd aan patiënten kan besteden ipv het onderhandelen met verzekeraars?

Wij bespeuren onvoldoende ambitie in het reduceren van de grote capaciteitstekorten in de zorg. Instroom geneeskundestudenten is nog volstrekt onvoldoende om de tekorten in 2020 weg te werken.

Nog zorgelijker is de instroom in de beroepsopleiding huisartsen. Nu zijn al 150 huisartsenpraktijken zonder huisarts. Een integrale aanpak is toegezegd in het Strategisch Akkoord, die wij graag vóór begrotingsbehandeling ontvangen.

Ten aanzien van de bereikbaarheid van zorg:

we gaan er vanuit dat dit kabinet stopt met de ontmanteling van kleine ziekenhuizen.

De eerstelijns zorg in bepaalde gebieden komt in gevaar. Samen met de VVD hebben we ons hier de afgelopen jaren fel tegen verzet en dit is nu het moment om het tij te keren.

In de Miljoenennota wordt niet ingegaan op het Integrale Ethische Toetsingskader dat opgesteld zal worden zoals beloofd bij de debatten over Biotechnologie, medisch ethische en genetische kwesties.

We gaan er echter vanuit dat staatssecretaris Ross deze motie van het lid Ross wel op zeer spoedige termijn zal uitvoeren.

Onderwijs

De beleidsambitie van dit kabinet op het onderwijsterrein sluit aan bij het strategisch akkoord en ons verkiezingsprogramma. Meer autonomie en verantwoordelijkheid voor scholen en leraren.

Prima maar de CDA-fractie is van mening dat de deregulering en autonomievergroting in een aantal gevallen sneller en verder moet gaan. Wij doen daarvoor de volgende suggesties:

- Lumpsumbekostiging in het primair onderwijs eerder doorvoeren dan 2005;
- De overdracht van het onderhoudsbudget van gemeenten naar scholen eerder realiseren dan 2005 en ook voor het primair onderwijs;
- Niet alleen de onderhoudsbudgetten van gemeenten naar scholen overhevelen maar ook de overigen huisvestingsmiddelen.

Wij stellen voor de enveloppe voor onderwijs volledig toe te voegen aan de lumpsumbekostiging van het primair- en voortgezet onderwijs.

Dit betekent een belangrijke budgetverruiming, die geheel naar eigen inzicht is aan te wenden bijvoorbeeld voor de huisvesting, ict of in een professioneel personeelsbeleid.

Met betrekking tot de bekostiging in het hoger onderwijs en de uitspraken van staatssecretaris Nijs blijft de CDA-fractie van mening dat de overheid 100% verantwoordelijk dient te blijven voor de bekostiging tot het eindniveau hbo en wetenschappelijk onderwijs en dat alleen in uitzonderlijke gevallen en onder strikte criteria voor specifieke opleidingen selectie en differentiatie collegegeld mogelijk kan zijn.

Internationale orde en veiligheid

Vorige week herdachten we 11 september. Een jaar na de aanslagen is het noodzakelijk te blijven beseffen dat we als open samenleving kwetsbaar zijn. Bij het kabinet is dit besef zeer wel aanwezig, onder andere naar voren komend uit de redevoeringen van de minister-president op 11 september jongst leden, maar ook uit het feit dat er een coördinerende onderraad komt conform de wensen van de CDA fractie. Dit moet leiden tot een integrale aanpak van terrorisme in Nederland. Veiligheid is niet alleen een strijd tegen criminaliteit, maar ook tegen het internationale terrorisme. Dat vraagt om voortgaande bondgenootschappelijke samenwerking in de bestrijding van terrorisme, maar ook om maatregelen hier ter bescherming van onze burgers.

Solidariteit met de slachtoffers van 11 september en besef van de kwetsbaarheid maakt ook dat we niet naïef moeten zijn.

De recente aanhoudingen in Nederland van mogelijke Al-Qaeda-aanhangers geven aan dat ook Nederland nog teveel een vrijplaats is voor dit soort types. Eerder heeft de CDA fractie voorgesteld terroristische organisaties daadwerkelijk te verbieden en lidmaatschap van dergelijke organisaties strafbaar te stellen. Het wetboek van strafrecht is toereikend als er terroristische misdrijven worden gepleegd, maar het gaat om de aanloopfase en de ondersteuning. Wij verwachten van het kabinet voorstellen ter zake.

Veiligheid

Terecht is nu ook terrorismebestrijding, waaronder verdediging tegen NBC-wapens, speerpunt van beleid van Defensie. Ontschotting en integratie, betere samenwerking tussen de krijgsmachtdelen, grotere doelmatigheid en een duidelijke structuur en aansturing is waar het om gaat. Maatregelen waar het CDA al jaren voor pleit.

Daarnaast is de Nederlandse defensie nog steeds bezig met een overgangsproces naar een meer flexibele inzet. Het betreft dan niet alleen de inzet voor vredesoperaties, maar ook de verdediging in bondgenootschappelijk verband. Beter

is het nu echt keuzes te maken naar een flexibele krijgsmacht, dat is beter dan een nieuwe kaasschaaf-operatie. Onderdelen moeten aantoonbaar nodig zijn. Is bijvoorbeeld de onderzeedienst werkelijk nodig? Is het nodig om de mobilisabele eenheden in stand te houden?

Als daardoor geld overblijft kan hiermee ook op andere terreinen betreffende de veiligheid de krijgsmacht gebruikt worden ten behoeve van maatschappelijke problemen. Bijv het inzetten c.q. aantrekken van meer Marechaussee ten behoeve van Schiphol, vreemdelingen (uitzettings)beleid waardoor meer politie andere taken kan gaan doen.

De Marine zit ruim in de fregatten, maar is het niet beter daar een paar van in te ruilen voor speedboten ten behoeve van de kustwacht van de Antillen, die door snel optreden verhinderen kan dat de drugs aan land gebracht worden? Dan zijn we niet alleen bezig met het oppakken van bolletjesslikkers, maar wordt een halt toegevoerd aan de helaas groeiende status van Antillen en Nederland als de doorvoerhaven naar Europa.

Wie veroordeeld wordt tot een gevangenisstraf moet deze uitzitten. Wie anno 2002 wordt veroordeeld maakt echter een grote kans om niet te hoeven zitten. Maar liefst 4000 veroordeelden worden dit jaar heengezonden als gevolg van een cellentekort. Dat maakt Nederland er niet veiliger op. Dit is mede het gevolg van het grote aantal bolletjesslikkers dat maar niet wil afnemen.

De CDA fractie heeft recentelijk aandacht gevraagd voor een andere aanpak van bolletjesslikkers, waaronder bolletjesslikkers met niet-Nederlands paspoort uitleveren en op een zwarte lijst plaatsen, onderzoek doen naar innemen paspoort voor bepaalde tijd en het innemen landingsrechten als DCA geen afspraken wil maken.

Hierdoor zullen minder bolletjesslikkers naar Nederland komen, zodat de belasting van de rechterlijke macht/OM verminderd en andere criminele zaken niet verdrongen worden en sneller kunnen worden aangepakt. Tevens kan de celcapaciteit beter gebruikt worden en kunnen de financiële middelen worden ingezet voor betere projecten zoals de heropvoedingscentra Den Engh en Glenn Mill.

Dat neemt niet weg dat er een duidelijk en daadkrachtig beleid ten aanzien van het cellentekort moet komen.

Minister Donner valt te prijzen dat er nu eindelijk wel een plan komt voor onder meer versobering van het gevangenisregime, meer personen op een cel en meer elektronisch toezicht.

De beleving van veiligheid begint thuis, op straat en in de tram. Vandaar dat wij het kabinet oproepen het systeem van bestuurlijke boetes verder uit te werken zodat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om bijvoorbeeld toezichthouders aan te stellen.

Tot slot twee onmisbare schakels in veiligheidsketen:

de politie en de rechterlijke macht.

Om de politiecapaciteit effectief en op peil te houden is het van het grootste belang dat de opleidingscapaciteit tenminste volledig wordt benut. De CDA-fractie vraagt zich af of met de extra bijdrage van 60 miljoen euro de opleidingscapaciteit wel volledig kan worden benut in de komende jaren.

De meningen over de benodigde gelden voor de rechtelijke macht lopen nogal uiteen. Het verschil is voor 2003 17 miljoen euro.

Wij vragen derhalve van het kabinet de garantie dat de zaak hier niet vastloopt met het beschikbare budget.

Mobiliteit en bereikbaarheid

Minister De Boer van Verkeer en Waterstaat heeft getoond toch keuzes te kunnen maken.

Van 2x2 naar 2x3 is een leuze die het CDA van harte onderschrijft en het verheugt ons dan ook dat er een groot aantal wegen wordt opgesomd waarvoor deze operatie gaat gelden.

Ook de aanpak van de erfenis van het achterstallige onderhoud aan het spoor heeft onze instemming al had het natuurlijk niet nodig mogen zijn en had dit geld beter besteed kunnen worden aan nieuwe OV-projecten zoals de Hanzelijn en Randstadrail. Zijn er tussen Rijk en provincies harde afspraken gemaakt over de Hanzelijn en worden deze nu niet nagekomen?

Voor wat betreft de Randstadrail roepen wij de minister op om te onderzoeken of het mogelijk is om op bestaand spoor van trein en tram reeds te beginnen met een metro-achtig stelsel zodat het openbaarvervoer in de Randstad sneller en frequenter wordt.

‘Eerst bewegen dan beprijzen’ is het CDA-uitgangspunt bij mobiliteit. De inzet van het kabinet ten aanzien van de ondertunneling van de A2 in Maastricht en de A4 Midden Delfland is daarbij onduidelijk. Wij willen graag voor de behandeling van de begroting V&W een concreet plan zien hoe op deze wijze de ontbrekende schakels in A2 en A4 worden ingevuld en welke gevolgen de herschikkingen hebben en welke rol een bestuursconvenant daarbij kan hebben.

Opmerkelijk is dat Verkeer en Waterstaat de activiteiten rond de Nieuwe Sleutelprojecten bij de HSL-stations op een laag pitje zet. Ook dit is een heldere keuze, maar die staat wel haaks op die van VROM die de Sleutelprojecten tot een prioriteit verheft. Wie van u beide heeft nu gelijk?

Waarden en Normen

Een samenleving zonder waarden is waardeloos. Een samenleving is ook meer dan een verzameling individuen die als los zand aan elkaar hangen en toevallig in hetzelfde gebied wonen. Een leefbare samenleving staat of valt met gemeenschappelijke inzet. Ook al gedragen de meeste mensen zich keurig ten opzichte van elkaar dan nog worden we in toenemende mate geconfronteerd met een groep mensen die zich niet houdt aan de meest elementaire fatsoensnormen.

Nederland verruwt, scheldpartijen, agressieve uitingen van teleurgestelde burgers zijn weliswaar nog niet de norm, maar nemen meer en meer toe. Steeds meer mensen eisen op hoge toon de beste behandeling nu meteen en als ze die niet krijgen laten ze ongegeneerd hun ongenoegen blijken. Trambestuurders, conducteurs, winkeliers, huisartsen, medewerkers van de sociale dienst en leraren kunnen daarover meepraten.

De opgestoken middelvinger in het verkeer is inmiddels een vertrouwder beeld dan de richtingaanwijzer. Toenemende onveiligheid, vervuiling van het straatbeeld, verruwing van omgangsvormen en verval van fatsoensnormen vragen om herbezinning op ons doen en laten.

Het samenleven van mensen in een veelkleurige samenleving vraagt meer dan alleen elkaar niet lastig vallen. Dat vraagt om een betrokken samenleving waarin respect, naastenliefde en verantwoordelijkheid centraal staan. Terecht wordt de discussie over waarden en normen door dit kabinet in volle omvang gevoerd.

Zo zagen we het initiatief van de Minister President om analoog aan het eerdere initiatief van Noorwegen serieus te kijken naar de mogelijkheid om via een commissie voor waarden en normen een impuls te geven aan de discussie over waarden en normen. Een goed samengestelde commissie waarin de samenleving wordt weerspiegeld, maakt het mogelijk om waarden en normen vanuit verschillende invalshoeken en tradities te bekijken. Onze samenleving is gebaseerd op de joods-christelijke en humanistische traditie maar er zijn ook meer bronnen van waarden en normen die bij de discussie betrokken moeten worden.

Een discussie die tot praktische ideeën en plannen leidt waarmee in gemeente, verenigingen, op scholen iets gedaan kan worden.

Sluit daarbij aan bij bestaande lokale initiatieven zoals bijvoorbeeld de 10 gouden regels van Gouda, waarmee de gemeente Gouda het gesprek op gang wil brengen wat gewenst, ongewenst en overlast gevend gedrag is, zodat ook duidelijk is waarop je elkaar kunt en mag aanspreken.

Wij juichen het toe dat het kabinet werk maakt van de gezinscoach, ook dat is elkaar aanspreken.

Gedogen

Samenleven vraagt ook om eenduidigheid en handhaving van regels die je met elkaar afspreekt. Het samenleven van mensen vraagt ook om een eenduidige overheid. Gedogen geeft voor een samenleving een dubbelzinnig signaal. Waarom zou je je houden aan de regels als de overheid daar zelf klaarblijkelijk geen waarde aan hecht, of het signaal afgeeft dat je zelf maar moet uitmaken aan welke regels je je moet houden. Dat geldt ook ten aanzien van overheidsfunctionarissen in relatie tot integriteit en het serieus nemen van regels. Het beeld van de bouwenquête stemt wat dat betreft niet tot tevredenheid.

Iets anders. Als we iets mogelijk willen maken moet dat niet alleen maar kunnen via een gedoogvergunning. Als wij zeggen dat het van de zotte is dat een traumahelikopter aan de grond moet blijven en we vinden dat we aan het geen enkele burger kunnen uitleggen dat zijn of haar kind is overleden omdat de traumahelikopter niet mocht vliegen dan moeten we de regel aanpassen in plaats van een gedoogvergunning – het woord alleen al - afgeven. Grenzen stellen, regels naleven en onwenselijk gedrag bestrijden is nodig, maar is niet voldoende. Het komt er ook op aan dat alle leden van een samenleving de basiswaarden en instituties die horen tot haar wezen respecteren en zich met die waarden vereenzelvigen.

Integratie

De discussie over waarden en normen is ook nauw verbonden met de huidige discussie over het integratiebeleid. “Als de nieuwe Nederlanders maar een baan en een huis hebben, komt het allemaal wel goed” is niet voldoende.

De CDA fractie is het met minister Nawijn eens dat het niet past in de Nederlandse samenleving om vrouwen te mishandelen, tot een huwelijk te dwingen of uit te sluiten van de samenleving. De oplossing is dan echter niet de

mensen het land uitgooien maar een integratiebeleid dat ertoe leidt dat eenieder ook de nieuwkomer het niet normaal vindt om zich zo op te stellen. Een integratiebeleid richt zich juist op het creëren van de voorwaarden voor identificatie met de cultuur en waarden van de rechtsstaat.

Terecht constateert het kabinet dat het integratieproces doorkruist wordt door de komst van steeds nieuwe immigranten. Zij kunnen sterk georiënteerd zijn op het land van herkomst of gevoelig zijn voor politieke impulsen uit dat land. Dit zijn risicovolle omstandigheden die kunnen leiden tot sociale of politieke radicalisering. Zie de recente gebeurtenissen in Leerdam.

Het beperken van de instroom asielzoekers en migranten, uitgaande van het bieden van bescherming aan vreemdelingen die daadwerkelijk bescherming behoeven, is een lijn die wij kunnen ondersteunen.

Ons huidige integratiebeleid schiet tekort :

Het door het vorige kabinet gevoerde beleid is te zeer blijven steken in goede bedoelingen. De niveaus waar de cursisten naar streven zijn laag, worden vaak niet bereikt, worden niet serieus geëxamineerd en kunnen niet of nauwelijks dienen als basis voor de arbeidsmarkt en al helemaal niet voor een serieuze oriëntatie op Nederlandse cultuur en geschiedenis.

Bij het verwerven van het Nederlanderschap is het nog droeviger. Je zou mogen verwachten dat een volwaardige integratie absoluut vereist is voor het verwerven van het Nederlanderschap.

De stomme verbazing dat een aantal van de imams, die opriepen tot haat en martelaarschap, de Nederlandse nationaliteit bezit, maakt duidelijk dat herbezinning op de Rijkswet Nederlanderschap nodig is.

In de huidige regelgeving is geen sprake van voorwaarden, in de zin van afdoende inspanningsverplichtingen, waaraan zou moeten worden voldaan om de Nederlandse nationaliteit toegekend te krijgen: beheersing van taal, kennis van geschiedenis en Nederlandse cultuur laat staan dat men zich verbonden voelt met de Nederlandse samenleving en loyaliteit bezit ten opzichte van het democratisch rechtsstelsel.

Concrete resultaten op dit terrein zijn van levensbelang voor het met elkaar kunnen blijven leven in Nederland. Het moet dan ook anders en beter. En dan maakt het wat dat betreft niet uit of de vorige minister voor integratiebeleid volgens minister Nawijn echt zijn stinkende best heeft gedaan. Resultaat telt.

Asiel

Voorwaarden creëren voor een volwaardige deelname aan de Nederlandse samenleving voor diegenen die hier verblijven en duidelijkheid en daadkracht ten opzichte van degenen die hier niet mogen verblijven hangt ook samen met het herstel van vertrouwen in de overheid. Sociaal voor wie niet kan, streng voor wie niet wil. Handhaven in plaats van gedogen. Als we als overheid zeggen dat iemand hier niet mag blijven, dan moeten we ook daadwerkelijk zorgdragen voor het vertrek uit Nederland. De voornemens van het kabinet ten aanzien van het asielbeleid passen, daarin maar zijn niet het hele verhaal. Als van medeoverheden wordt verwacht dat zij zich houden aan de wet en moeten meewerken aan het uitzetten van uitgeprocedeerde asielzoekers en illegalen en zondig bestuursdwang toegepast wordt om de gemeenten te houden aan de koppelingswet, dan moet de Rijksoverheid zorgdragen voor een functionerend uitzettingsbeleid.

Anders ontstaat een groep mensen die geen andere bron van inkomsten kan hebben dan ofwel illegale arbeid ofwel criminaliteit. De problemen kunnen niet worden gedumpt op de stoep van de gemeente. Een consequent uitzettingsbeleid is derhalve bittere noodzaak. Het is altijd een moeilijke afweging om iemand het land uit te zetten, maar die afweging moet gemaakt worden bij het besluit om iemand wel of niet toe te laten tot ons land en is derhalve niet meer te maken nadat iemand te horen krijgt dat hij of zij hier niet mag blijven. Als de minister streng is ten opzichte van gemeenten, moet hij ook streng zijn ten opzichte van zichzelf. Het strategisch akkoord voorziet heel bewust niet in een pardon voor een bepaalde groep uitgeprocedeerden.

Europa

Het toenemend belang van Europa staat in contrast met de geringe betrokkenheid van de Nederlandse bevolking. Om betrokkenheid van de burgers te vergroten zal het kabinet de publieke dialoog over de ontwikkeling van de EU nieuw elan geven. Terecht maar ook hier geldt gaarne concrete plannen. Europa is nog steeds een te ver van mijn bed show, de zorgen die de mensen hebben ten aanzien van de uitbreiding moet juist leiden tot een publiek debat en het werken aan publiek draagvlak. Voor een uitbreiding die nodig is voor een stabiel en welvarend Europa. Voor dat publieke draagvlak is het ook nodig dat er vast gehouden wordt aan de criteria en dat GLB en Structuurfondsen hervormd worden. Hoe staat het met de hervorming van de structuurfondsen om daarmee een einde te maken aan het rondpompen van geld.

De hervorming van het GLB zal met name ook gericht moeten zijn op natuur- en landschapsbeheer, van belang voor een vitaal platteland. Daarvoor is het nodig dat de EU toestaat dat milieucoöperaties rechtstreeks vergoedingen mogen ontvangen en dat voor groene diensten beloningen worden verstrekt voor geleverde prestatie in plaats van in het kader van 'gederfde inkomsten'. Met betrekking tot duurzaamheid zijn de afspraken van Johannesburg essentieel. Er moet een concreet pakket van maatregelen komen om deze en de Kyoto doelstellingen te realiseren.

In verband met de zware overstromingen wil de Europese Commissie vaart zetten achter het oprichten van een Europees rampenfonds. Waarom gebruiken we dit niet als een hefboom om te komen tot afspraken met de sector voor een verzekering tegen dit soort rampen.

Levensloop

Gisteren heeft de CDA-fractie haar visie op het levensloopbeleid gepresenteerd. Een visie die gebaseerd is op het CDA rapport "De druk van de ketel". Op zich is het positief dat minister De Geus de uitwerking van dit CDA-punt zo vlot ter hand heeft genomen. Het levensloopbeleid is namelijk bij uitstek een beleid waarmee mensen in staat worden gesteld om verantwoordelijkheid te nemen. Of dat nu verantwoordelijkheid is voor het opvoeden van kinderen, of het zorgdragen voor familie of vrienden of ten aanzien van het werk in de vorm van studieverlof. Het levensloopstelsel moet mensen in staat stellen zelf keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen voor het inrichten van hun leven. De Verlofknip zien wij als een eerste stap. Wij willen echter een veel omvattender systeem waarin alle vormen van verlofregelingen zijn opgenomen.

Eenduidig en overzichtelijk dat aansluit bij de behoefte van mensen. Het stelsel dat het CDA voor staat is fiscaal en flexibel. Fiscaal wil zeggen dat het aansluit bij de huidige pensioensystematiek en gebruik maakt van de omkeerregeling. Flexibel wil zeggen dat het voor alle denkbare vormen van verlof kan worden ingezet ook voor een prepensionering of deeltijdwerken om daarmee ook na je 62-ste of 65-ste door te kunnen werken. Wij bieden u hierbij

ons plan aan als bijlage bij de handelingen en verzoeken de regering de plannen nader uit te werken en zo snel mogelijk in te voeren.

En mocht onze regeling iets duurder uitvallen wanneer er door succes meer gebruik van wordt gemaakt dan verwacht, dan weten wij nog wel een bezuiniging: de voorlichtingscampagne ‘Mannen in de hoofdrol in het kader van het project ‘Werkende vaders, zorgende mannen’ kan wat ons betreft achterwegen blijven. We hebben liever daden en maatregelen die in dit kader effect sorteren dan woorden.

Tijd en aandacht voor elkaar is ook belangrijk sociaal beleid. En dat is wat het CDA wil Sociaal – vandaar zorgtoeslag en levensloop –, Solide – vandaar aflossen staatsschuld – en Waardevast want politiek is meer dan alleen de cijfertjes op orde krijgen.